

ČESKÁ REPUBLIKA

BYDLENÍ A FINANČNÍ SITUACE UPRCHLÍKŮ Z UKRAJINY

Názory vyjádřené v této publikaci jsou názory autorů a nemusí nutně odrážet názory Mezinárodní organizace pro migraci (IOM). Použitá označení a prezentace materiálů v celé zprávě neznamenají vyjádření jakéhokoli názoru IOM na právní status jakékoli země, území, města nebo oblasti, na jejich orgány nebo na jejich hranice či poměry.

IOM se řídí zásadou, že humánní a spořádaná migrace je přínosem pro migranty i společnost. Jako mezivládní organizace působí IOM spolu se svými partnery v mezinárodním společenství s cílem: pomáhat při řešení operativních problémů migrace, prohlubovat porozumění otázkám migrace, podporovat sociální a hospodářský rozvoj prostřednictvím migrace a prosazovat lidskou důstojnost a blaho migrantů.

Tato publikace vznikla díky podpoře vlády Spojených států amerických, vlády Japonska, vlády Švédska, norského Ministerstva zahraničních věcí a Německého spolkového ministerstva zahraničních věcí (GFFO).

Vydavatel:

Mezinárodní organizace pro migraci
regionální kancelář pro jihovýchodní Evropu, východní Evropu
Evropa a střední Asie
Dampfschiffstrasse 4/10–11, 1030 Vídeň, Rakousko
+43 1 581 22 22

Webové stránky: <https://rovienna.iom.int/>

Kontakt: ROViennaDataResearch-Newsletter@iom.int

Mezinárodní organizace pro migraci

Kancelář pro Českou republiku
621/8a Prvního pluku, Praha, Česko
+420 233 370 160

Webové stránky: <https://czechia.iom.int/>

Kontakt: prague@iom.int

Tato zpráva byla vydána bez formální úpravy ze strany IOM.

Citace: Mezinárodní organizace pro migraci (IOM), leden 2024. DTM Česko. Socioekonomická situace ukrajinských uprchlíků se zaměřením na ženy.

Vydáno: leden 2024

Více informací o podmínkách poskytování zpráv a informačních produktů DTM naleznete na:

<https://dtm.iom.int/terms-and-conditions>

Datum vydání: Leden 2024
© IOM 2024

Některá práva vyhrazena. Tato práce je k dispozici pod licencí Creative Commons Attribution-Non Commercial-No Derivs 3.0 IGO License (CC BY-NC-ND 3.0 IGO).*

Další specifikace naleznete v části Autorská práva a podmínky používání.

Tato publikace by neměla být používána, zveřejňována ani dále šířena pro účely, které jsou primárně určeny ke komerčnímu prospěchu nebo peněžní kompenzaci, s výjimkou vzdělávacích účelů, např. pro zařazení do učebnic. Povolení: Žádosti o komerční využití nebo další práva a licence zasílejte na adresu publications@iom.int.

* <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/igo/legalcode>

OBSAH

KLÍČOVÁ ZJIŠTĚNÍ	04
1. ÚVOD	05
2. METODIKA	06
3. BYDLENÍ	06
4. FINANČNÍ SITUACE A ÚČAST NA TRHU PRÁCE	12
5. STRATEGIE ZVLÁDÁNÍ NEPŘÍZNIVÉ EKONOMICKÉ SITUACE	15
ZÁVĚR	19
REFERENCE	20

KLÍČOVÁ ZJIŠTĚNÍ

Bydlení

Více než polovina respondentů (56 %) bydlí **v běžném nájemním bydlení** a většina respondentů si bez ohledu na typ bydlení hradí náklady na bydlení sama (75 %).

Typ bydlení nesouvisí **s dobou příjezdu z Ukrajiny**, ale 81 procent osob, které přišly v roce 2022, za své bydlení platí, zatímco mezi těmi, které přišly v roce 2023, je to pouze 55 procent.

Potřeba dlouhodobého bydlení je jednou z pěti nejnaléhavějších potřeb, kterou uvedlo 42 procent respondentů.

Hlavními překážkami, které respondenti uvádějí při hledání bydlení, jsou nedostupnost nájemního bydlení, nedostatek finančních prostředků na úhradu tržního nájemného a kauce a opakované odmítání ze strany majitelů nemovitostí.

Polovina respondentů (50 %) se ve svém současném bydlení potýká **s určitými problémy**. Nejčastěji respondenti uváděli finanční problémy (77 % u všech respondentů).

Finanční situace

Jak vyplývá z hlavních zjištění šetření, dotazovaní uprchlíci mají často finanční potíže, což se týká i těch, kteří pracují.

Celkem 31 procent respondentů odpovědělo, že nejsou schopni pokrýt své každodenní výdaje. Podíl těch, kteří uvádějí, že **nemají dostatečný příjem na** pokrytí svých každodenních výdajů, je výrazně nižší (6 %) mezi **těmi, kteří pracují** (zaměstnaní, denní pracovníci, osoby samostatně výdělečně činné).

Podíl **pracujících respondentů** (zaměstnaných, OSVČ, pracovníků na krátkodobé/dočasné úvazky), kteří uvádějí, že by nebyli schopni pokrýt **neočekávaný výdaj ve výši 13 600 Kč**, však činí 26 procent (oproti 44 % u celého vzorku).

Pouze 7 procent osob na mateřské/rodičovské dovolené, 10 procent důchodců a 16 procent nezaměstnaných, kteří nehledají práci, odpovědělo, že by byli schopni pokrýt neočekávaný výdaj.

Polovina respondentů (50 %) se potýká s nějakými problémy ve svém současném bydlišti. Hlavní problémem, který musí řešit, se týká financí (77 %).

1. ÚVOD

K 30. listopadu 2023 bylo podle vnitrostátních orgánů v Česku registrováno 371 325 uprchlíků z Ukrajiny, kteří požádali o dočasnou ochranu.¹ Tato bezprecedentní situace klade obrovské nároky na všechny zúčastněné, od samotných uprchlíků přes státní správu až po všechny občany Česka.

Potřeba zajistit uprchlíkům ubytování a základní finanční podporu byla velkou výzvou od prvních měsíců roku 2022. Až do července 2023 bylo ubytování uprchlíků z Ukrajiny financováno státem. To se však změnilo, když vstoupila v platnost legislativní novela známá jako „Lex Ukrajina V“, která přinesla změny

v podpoře ubytování uprchlíků a výpočtu humanitární finanční podpory. Tyto změny se dotkly značného počtu uprchlíků z Ukrajiny.

Cílem této zprávy je popsat bytovou a finanční situaci ukrajinských uprchlíků v Česku na základě údajů shromážděných v období od srpna do září 2023 a upozornit na situaci osob, které z hlediska své finanční situace patří mezi nejzranitelnější.

Podpora bydlení

Příspěvek na ubytování se poskytuje přímo držitelům dočasné ochrany (dále jen „držitelé DO“) jako součást humanitární dávky (dále jen „HuD“), a to ve výši započitatelných nákladů na bydlení po dobu prvních 150 dnů (5 měsíců). Po uplynutí této doby je příspěvek poskytován pouze osobám, které jsou zákonem definovány jako zranitelné. Mezi ně patří děti do 18 let, studenti, osoby pečující o dítě do 6 let (vždy pouze o jednu osobu), těhotné ženy, osoby starší 65 let, osoby se zdravotním postižením, jakož i osoby, které o ně pečují.

Humanitární dávka (HuD)

Od 1. července 2023 zohledňuje výše HuD veškeré příjmy a případné úspory uprchlíka. Stejně jako u dávek pro české občany se při výpočtu vychází z životního a existenčního minima. Vypočítá se součtem dávek, které pobírají členové domácnosti, a započitatelných nákladů na bydlení.² Od tohoto součtu se odečtou příjmy domácnosti včetně úspor. Pokud příjem převyšuje dávky, na které má osoba nárok, o jednu Kč nebo více, nebude HuD přiznána.³ Ukrajinstí uprchlíci zároveň nemají přístup do českého systému sociálního pojištění a nemají nárok na stejné sociální dávky jako (ze systému státní sociální podpory) čeští občané nebo migranti s jinými typy víz. (viz. zákon 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře).

Během prvních 150 dnů dostávají uprchlíci humanitární příspěvek, který pokrývá základní potřeby (4 860 Kč pro dospělého, 3 490 nebo 4 188 Kč pro dítě). Po uplynutí této doby, pokud se uprchlík aktivně nesnaží najít způsob, jak se finančně zajistit a není považován za zranitelného, je příspěvek snížen na minimální částku potřebnou k pokrytí základních životních nákladů (3 130 Kč pro dospělého, pro děti zůstává stejný).

Od října 2023 (po sběru dat) vstoupil v platnost přísnější výklad „Lex Ukrajina V“. Aby osoba prošla posouzením zranitelnosti a měla nárok na bezplatné sociální bydlení, musí být příjemcem HuD. Pokud osoba nemá nárok na HuD, protože pracuje a celkový příjem převyšuje dávky, na které má domácnost nárok, měli by všichni členové její domácnosti hradit náklady na bydlení v sociálním bydlení ze svého (i když se sami kvalifikují jako zranitelní).⁴

1. www.mvcr.cz/clanek/statistika-v-souvislosti-s-vaikou-na-ukrajine-archiv.aspx

2. Započitatelné náklady na bydlení jsou stanoveny ve výši 2 400–3 000 Kč/osobu (nejvýše 12–15 000 Kč/domácnost) podle toho, zda je byt zapsán v databázi MPSV.

3. Například pokud je osoba sama a není zařazena do zranitelné kategorie, nedostane HuS, pokud její příjem bude vyšší než 4 860 Kč nebo 3 130 Kč v závislosti na datu vycestování.

4. <https://migracnikonsorcium.cz/cs/stat-nechrani-zranitelne-skupiny-uprchliku-jejich-nezavinene-dluhy-z-ubytovani-chce-resit-mimoradnou-davkou-pomoci-mop/>

2. METODIKA

Tato zpráva vychází z šetření, které IOM Czechia v rámci IOM Displacement Tracking Matrix (DTM) realizuje od poloviny června 2022. Šetření se zaměřuje na vzorce vysídlení, potřeby a záměry uprchlíků z Ukrajiny v Česku.

Představuje analýzu založenou na 587 dotazníkových šetřeních, které byly provedeny osobně s individuálními respondenty mezi 8. srpnem a 27. zářím 2023 v 11 krajích v České republice a v Praze. Zpráva obsahuje také informace z kvalitativních komentářů, které respondenti poskytli spolu s odpověďmi na uzavřené otázky. Informace uvedené v této zprávě jsou rovněž doplněny a porovnány se zjištěními z jiných relevantních studií.

Údaje uvedené v tomto dokumentu jsou reprezentativní pro osoby dotazované v zahrnutých lokalitách a v uvedeném časovém rámci.

Dotazování byli pouze dospělí (starší 18 let). Průzkum je anonymní a dobrovolný. Všechny citace v textu byly anonymizovány.

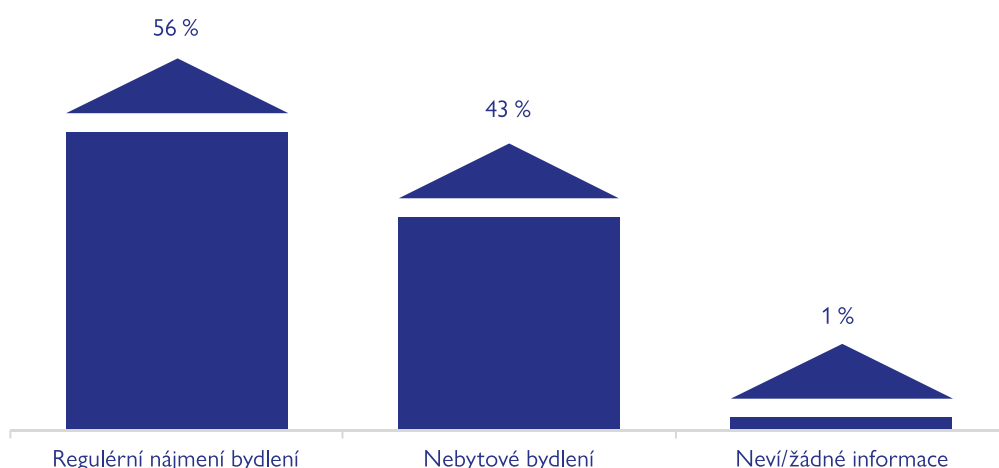
Další informace o výzkumech naleznete na adrese: <https://dtm.iom.int/czechia>.

3. BYDLENÍ

3.1. Většina respondentů si náklady na bydlení hradí sama

Více než polovina respondentů (56 %) žije v běžném nájemním bydlení (v samostatných či sdílených bytech nebo ve vyhrazených částech domů, které jim poskytují místní obyvatelé nebo přátelé), zatímco téměř 43 procent respondentů stále žije v nebytovém typu bydlení (v ubytovnách, hotelech či internátech).⁵

Obrázek 1: Bytová situace respondentů podle typu ubytování, celkem (%), N=587

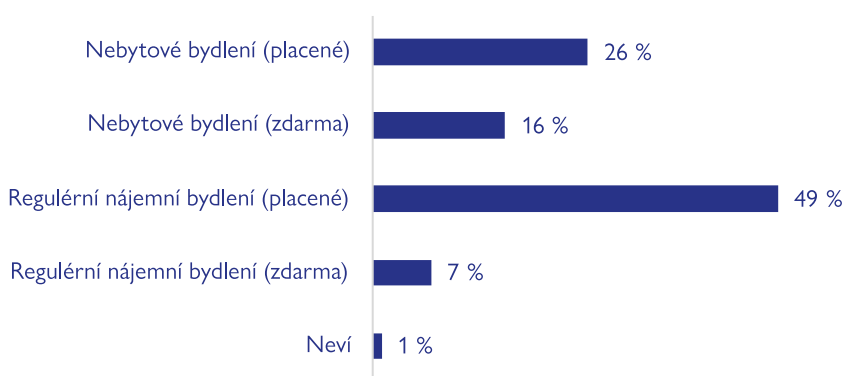

5. Podle výzkumu PAQ činil podíl ukrajinských uprchlíků žijících v nebytových prostorách v březnu 2023 23 procent. Podle výsledků MSNA (UNHCR, červen 2023, neveřejné) činí podíl ukrajinských uprchlíků žijících v nebytových prostorách 28 procent. Počet osob žijících v nebytovém bydlení je v aktuálním souboru údajů IOM pravděpodobně nadhodnocen vzhledem k tomu, že 20 procent rozhovorů bylo provedeno v zařízeních nebytového typu.

Typ bydlení nesouvisí s dobou příchodu z Ukrajiny a počet osob bydlících v nájemním bydlení je stejný pro ty, kteří byli vysídleni v roce 2022, i pro ty, kteří byli vysídleni v roce 2023.

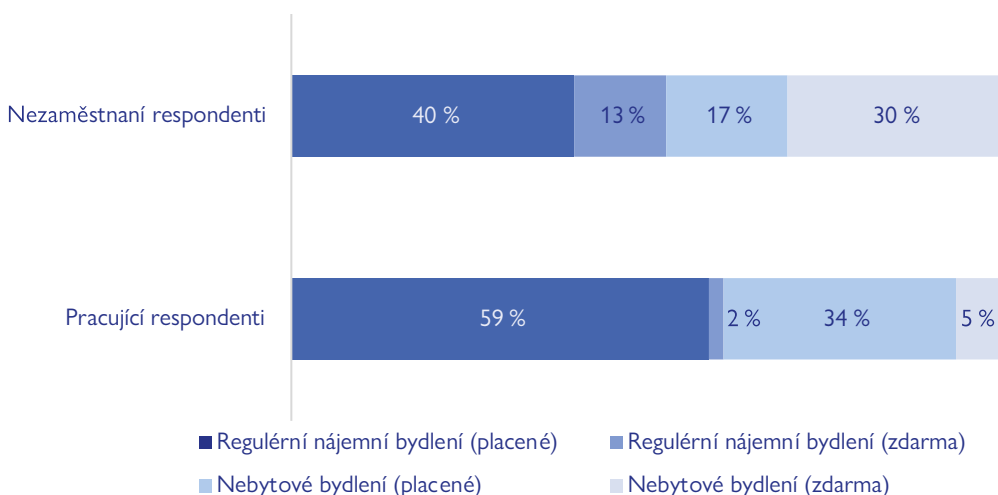
Doba příchodu je naopak spojena s různým způsobem financování nákladů na bydlení. Většina respondentů si hradí náklady na bydlení sama (75 %). Osmdesát jedna procent těch, kteří přijeli v roce 2022, si ubytování hradí samo, zatímco mezi těmi, kteří přijeli v roce 2023, je to pouze 55 procent. To lze vysvětlit nejen tím, že finanční samostatnost uprchlíků se v čase zvyšuje, ale také tím, že bezplatné ubytování je uprchlíkům poskytováno pouze po dobu prvních pěti měsíců jejich pobytu v Česku (viz úvod).

Obrázek 2: Bytová situace respondentů podle typu ubytování a finančního zajištění, celkem (%), N=587

Situace je příznivější u pracujících, kdy 61 procent všech pracujících respondentů bydlí v běžném nájemním bydlení. Nicméně podíl těch, kteří pracují a bydlí v nebytovém typu bydlení, je poměrně vysoký (39 %). Zároveň téměř všichni pracující respondenti (93 % z nich) platí za bydlení sami (v porovnání se 75 % u celého vzorku).

Obrázek 3: Typ ubytování a finančního zajištění podle pracovní situace, celkem (%), N=587

3.2. Překážky v přístupu na trh s bydlením

Pobyt v nebytovém typu bydlení není dlouhodobě udržitelným řešením, zejména pokud jsou v domácnosti děti,⁶ a je důležité, aby se uprchlíci mohli co nejdříve přesunout do běžného nájemního bydlení.

Dlouhodobé bydlení je jednou z pěti nejnaléhavějších potřeb, kterou uvedlo 42 procent respondentů (45 % respondentů v běžném nájemním bydlení oproti 52 % respondentů v nebytovém typu bydlení).

Obrázek 4: Pět nejnaléhavějších potřeb podle pohlaví (%), (možnost více odpovědí) N=587

Podle výzkumu IOM v hromadných ubytovacích zařízeních v Plzeňském a Karlovarském kraji (IOM Česko 2023a; IOM Česko 2023b) byly hlavními překážkami, se kterými se respondenti potýkali při hledání bydlení, následující:

- nedostupnost nájemního bydlení,
- nedostatek finančních prostředků na úhradu nájemného (a kaucí) za tržní cenu,
- opakované odmítání ze strany majitelů nemovitostí z různých důvodů souvisejících jak s etnickou příslušností, tak s dalšími faktory, jako je vícečetná rodina, přítomnost domácího mazlíčka, nedůvěra vůči ukrajinským občanům a/nebo upřednostňování dlouhodobých pronájmů (což je problematické v případě uprchlíků se statutem TP).

Tato zjištění potvrzují kvalitativní komentáře respondentů ze zkoumaného vzorku: mnozí z nich uvádějí, že se jim dostalo opakovaného odmítnutí ze strany majitelů nemovitostí a že nemají dostatek finančních prostředků na pokrytí tržního nájemného a kauce. Z kvalitativních údajů také vyplynul **význam sociálních sítí při hledání ubytování**. Podle některých respondentů je jedním z důvodů, proč majitelé nemovitostí nechtějí pronajmout byt uprchlíkům z Ukrajiny, pochybnost o jejich solventnosti. Proto například jedna z respondentek nemohla najít ubytování, dokud se její zaměstnavatel neobrátil na realitní kancelář.

„Nejdřív jsem bydlela s dětmi a matkou v hotelu, kde byly docela dobré podmínky, ale od jara jsem si začala hledat byt. Bylo to velmi obtížné. Byt byl připraven k pronájmu, ale jakmile majitel zjistil, že ho chtějí pronajmout Ukrajincům, okamžitě odmítl. Už jsem hledala přes realitní kancelář - nepomohlo to. Ale začala jsem v tomto hotelu trochu pracovat – v kuchyni, na recepci – asi tak od 4 do 12 hodin týdně. A teprve když se majitel hotelu zaručil pronajímateli, že jsme normální, dostali jsme ubytování.“

(žena, 35 let, dvě děti)

V jiných případech pomohli respondentům, kteří přijeli teprve nedávno, najít vhodné ubytování v relativně krátkém čase přátelé, kteří jsou v Česku již déle než rok.

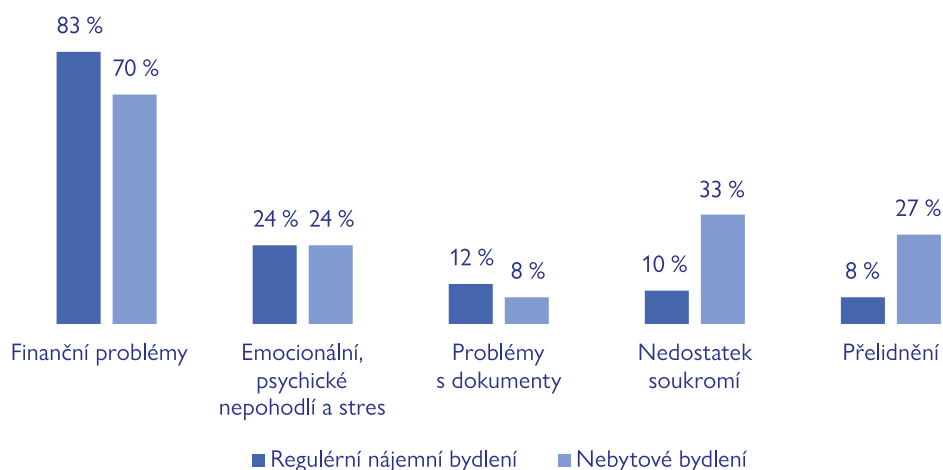
6. O dopadu přelidněného nebo nebytového bydlení na školní výsledky dětí viz například Solari a Mare (2012); Prokop (2022).

3.3. Finanční otázky jako hlavní problém při ubytování

Polovina respondentů (50 %) se potýká s určitými problémy v současném bydlení, přičemž existují určité rozdíly mezi těmi, kteří bydlí v běžném nájemním bydlení, a těmi, kteří bydlí v nebytovém typu bydlení. Více než polovina (56 %) těch, kteří bydlí v běžném nájemním bydlení, se ve svém současném bydlení nepotýká s žádnými problémy oproti 42 procentu respondentů, kteří bydlí v nebytovém bydlení.

Obrázek 5: Hlavní uváděné problémy v ubytování podle typu ubytování (%), (možnost více než jedné odpovědi) N=247

Hlavní problém je v případě všech respondentů spojen s finančními otázkami, které častěji uvádějí ti, kteří žijí v běžném nájemním bydlení (83 %), než ti, kteří žijí v nebytovém bydlení (70 %).

Tato zjištění spolu s dalšími kvalitativními informacemi týkajícími se finanční situace respondentů naznačují, že někteří z nich mají problém zaplatit za své ubytování.

To je například případ rodiny se dvěma dospělými a čtyřmi dětmi, která platí 28 000 Kč/měsíc⁷ za byt v Praze: respondentka je na mateřské dovolené a téměř celý plat jejího manžela jde na pokrytí nájmu.

Dalším příkladem je případ ženy z Charkovské oblasti, která žije se svým manželem a dvěma syny v Praze a pronajímá si byt za 27 000 Kč měsíčně. Jejich třetí syn studuje a žije samostatně na koleji. Vysvětluje, že náklady na byt jsou pro ně příliš vysoké, přestože ona i její manžel pracují a jejich celkový čistý příjem je 40 000 Kč. Najít jiný byt je ale příliš obtížné a nákladné:

„Jeden syn dokončil první třídu v Česku, druhý půjde letos do školy. Manžel dostal práci ve stavebnictví. A já jsem první měsíc uklízela vchody v domech. Později jsem si našla brigádu na úklid. A pak jsem dostala práci v supermarketu s oficiální smlouvou. Na Ukrajině bych se vzděláním ekonomky nikdy nešla pracovat do supermarketu. Musím obsluhovat zákazníky u pokladny a aranžovat všechno zboží, tvrdě pracovat. Ale můj plat nestačí ani na zaplacení nájmu. A také musíme kupovat jídlo, oblékat se a platit dětem školu. Zatím se všechno, co se vydělalo, utratilo za bydlení, i když hodně pracujeme. Ale nemáme se kam vrátit, náš dům byl zničen.“

(Žena, 39 let, 3 děti, jedno žije samostatně)

7. Částky v jiných měnách naleznete na adrese:
<https://treasury.un.org/operationalrates/OperationalRates.php>

Vysoké nájemné (které v těchto případech současně neodpovídá podmínkám bydlení) někdy platí i respondenti, kteří bydlí v nebytovém typu bydlení. Jako například 47letá žena, která žije se svým postiženým manželem v ubytovně v jedné malé místnosti, kde musí platit 21 000 Kč měsíčně (350 Kč na den na osobu), nebo 46letá žena, která žije v ubytovně se svým 21letým synem a společně platí 24 000 Kč měsíčně za jednu místnost se sprchou a toaletou.

3.4. Náklady na bydlení

258 respondentů, kteří bydlí v běžném nájemním bydlení (kromě 42 respondentů, kteří bydlí zdarma u známých nebo v bytě majitele), platí za tento typ bydlení v průměru 17 161 Kč/měsíc na domácnost (6 469 Kč/měsíc na osobu).⁸ V tomto případě je výrazný rozdíl v průměrné ceně mezi byty pronajatými od přátel a byty pronajatými na trhu (10 733 Kč versus 17 829 Kč na domácnost, resp. 5 683 Kč versus 6 550 Kč na osobu).⁹

Nejvyšší cena placená v běžném nájemním bydlení byla 38 000 Kč na domácnost a 22 000 Kč na osobu a nejnižší 5 000 Kč na domácnost a 2 000 Kč na osobu.

141 respondentů, kteří bydlí v placeném nebytovém bydlení a byli ochotni sdělit informace o svých výdajích, za tento typ bydlení platí v průměru 8 326 Kč/měsíc na domácnost (4 680 Kč/měsíc na osobu).

Nejvyšší cena zaplacená v nebytovém bydlení byla 24 000 Kč na domácnost a 21 000 Kč na osobu a nejnižší 1 000 Kč na domácnost a 500 Kč na osobu.

Pokud bydlení financuje stát, neměl by poskytovateli ubytování hradit žádné další náklady na bydlení. Nicméně někteří respondenti, kteří byli ubytováni v ubytování financovaném státem, odpovídají, že byli požádáni o úhradu za služby, přičemž částka za tyto služby se pohybovala od 400 do 9 000 Kč měsíčně na domácnost nebo od 200 do 1 800 Kč měsíčně na osobu.

Tabulka 1: Měsíční náklady na bydlení (nájemné a služby) v běžném nájemním bydlení a v nebytovém bydlení, N=399

	Respondenti žijící v běžném nájemním bydlení	Respondenti žijící v nebytovém bydlení
Průměrné náklady na domácnost/měsíc	17,161 Kč	8,326 Kč
Průměrné nájemné na osobu v domácnosti/měsíc	6,469 Kč	4,680 Kč
Nejvyšší zaplacená cena za domácnost	38,000 Kč	24,000 Kč
Nejvyšší zaplacená cena na osobu v domácnosti	22,000 Kč	21,000 Kč
Nejnižší zaplacená cena za domácnost	5,000 Kč	1,000 Kč
Nejnižší zaplacená cena na osobu v domácnosti	2,000 Kč	500 Kč

8. Náklady na bydlení zahrnují nájemné a platby za služby.

9. Průměrný počet členů domácnosti je 2 osoby u nebytového bydlení a 3 osoby u běžného nájemního bydlení.

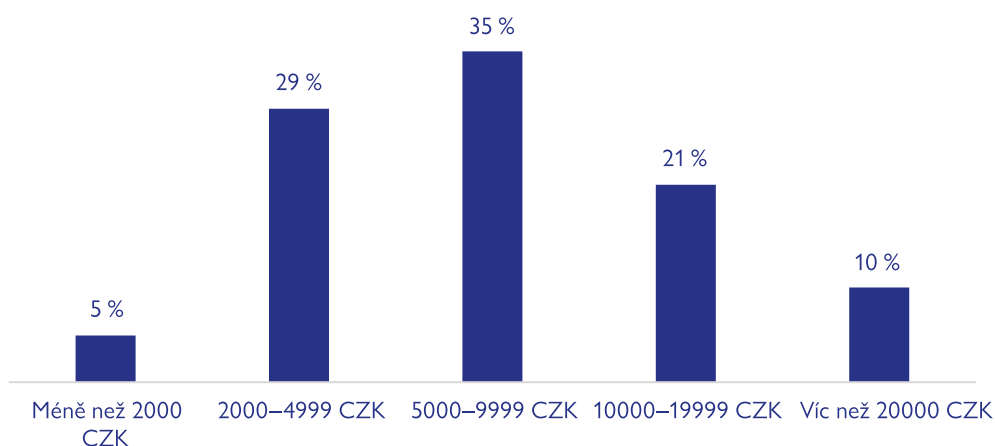
3.5. Rozdíl mezi příjmy a náklady na bydlení

U části vzorku (286 respondentů) bylo možné porovnat příjem domácnosti¹⁰ s náklady na bydlení.

Český systém příspěvků na bydlení je založen na principu, že jednotlivec by neměl na bydlení vynakládat více než 30 procent (v Praze 35 %) svých příjmů.¹¹ Více než polovina (56 %) domácností respondentů žijících v Praze vydává na bydlení více než 35 procent svých celkových příjmů. Také mezi mimopražskými domácnostmi 47 procent respondentů uvádí, že částka vydávaná na bydlení je vyšší než 30 procent příjmů jejich domácnosti.

Více než třetině respondentů (34 %) navíc po pokrytí nákladů na bydlení zůstává méně než 5 000 Kč na osobu.¹²

Obrázek 6: Rozdíl mezi příjmy a náklady na bydlení, na osobu, celkem (%), N=28

3.6. Psychická nepohoda, stres, nedostatek soukromí a další problémy při ubytování

Respondenti také uvádějí emocionální problémy, psychickou nepohodu a stres (24 %), nedostatek soukromí (21 %) v jejich současném ubytování. Následovala přeplněnost (17 %), problémy s úředními dokumenty (10 %), chybějící kuchyň, nedostatek informací (4 %), přítomnost plísní (3 %). Další problémy, jako je přítomnost štěnic nebo jiného hmyzu, nedostatečné vytápění/osvětlení, služby, které jsou pro osoby se zdravotním postižením obtížně dostupné, a geografická izolace, jsou uváděny méně často (celkem čtyřmi procenty).

Podle očekávání, některé z těchto problémů uvádějí častěji respondenti žijící v nebytovém typu bydlení než ti, kteří bydlí v běžném nájemním bydlení: nedostatek soukromí (33 % oproti 10 %), přeplněnost (27 % oproti 8 %) a také problémy, jako je výskyt štěnic nebo jiného hmyzu, nedostatečné vytápění, služby, které jsou obtížně dostupné pro osoby se zdravotním postižením. Na druhou stranu se zdá, že emocionální problémy, psychická nepohoda a stres s typem ubytování nesouvisí, neboť je uvádí 24 procent obou skupin.

10. Pokud jde o celkový příjem, respondent měl uvést celkový příjem domácnosti včetně čisté mzdy a sociálních dávek z Česka a Ukrajiny.

11. <https://www.mpsv.cz/-/prispevek-na-bydleni>

12. Částky v jiných měnách naleznete na adrese: <https://treasury.un.org/operationalrates/OperationalRates.php>

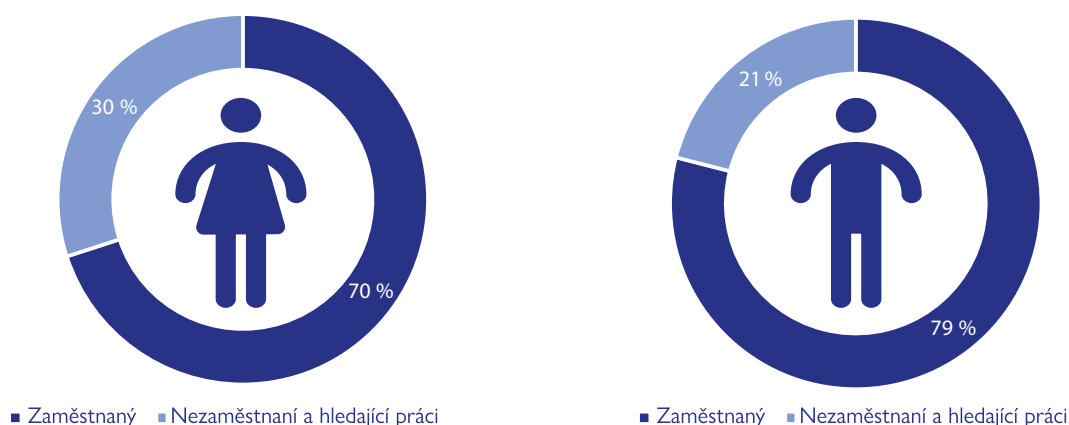
4. FINANČNÍ SITUACE A ÚČAST NA TRHU PRÁCE

Předešlý výzkum ukázal, že 68 procent uprchlíků je pod hranicí příjmové chudoby¹³ při zohlednění humanitárních dávek a hodnoty podpory na bydlení, zatímco mezi Čechy je to devět až deset procent (PAQ Research 2023).

Údaje z šetření IOM tato zjištění potvrzují a ukazují, že mnoho respondentů se potýká s finančními problémy, zejména v případě zranitelných skupin, jako jsou důchodci (zejména starší 65 let), ženy s dětmi, ženy na mateřské dovolené nebo osoby se zdravotním postižením a zdravotními problémy. Finanční problémy souvisí také s mírou přístupu a účasti na trhu práce v případě členů uprchlických domácností v produktivním věku.

Celkově je zapojení respondentů na českém trhu práce velmi vysoké a vyšší, než je evropský průměr (IOM Europe 2023b). Mezi ekonomicky aktivními respondenty (zaměstnanými nebo aktivně hledajícími práci) je míra zaměstnanosti 79 procent u mužů a 70 procent u žen, zatímco 21 procent mužů a 30 procent žen je nezaměstnaných.

Obrázek 7: Zaměstnanecký status ekonomicky aktivních respondentů podle pohlaví (%), N=587

4.1. Schopnost respondentů hradit denní výdaje

Celkem 31 procent respondentů uvádí, že nejsou schopni pokrýt své každodenní výdaje.¹⁴ Existují však značné rozdíly mezi finanční situací těch, kteří pracují, a těch, kteří nepracují, a také mezi zranitelnými a nezranitelnými skupinami (viz tabulka 2).¹⁵

Problémy s úhradou každodenních výdajů uvádí 6 procent pracujících a výrazně vyšší podíl nepracujících: V případě důchodců starších 65 let je to 87 procent a u osob na mateřské/rodičovské dovolené 67 procent. Podíl těch, kteří mají problémy s každodenními výdaji, je také vysoký mezi těmi, kteří jsou nezaměstnaní a nehledají práci (58 %), studenty (50 %) a respondenty, kteří byli nezaměstnaní a hledali práci (45 %).

13. Měření příjmové chudoby v tomto výzkumu vychází z čistého příjmu domácnosti přepočteného na počet spotřebních jednotek (1. dospělý = 1 j., 2. dospělý/dítě starší 12 let = 0,5 j., mladší dítě = 0,3 j.). Vychází z české hranice chudoby založené na mediánu příjmů v roce 2021 (medián čistého měsíčního příjmu 25 100 Kč na s. j.). Hranice chudoby pro domácnost dvou dospělých a jednoho dítěte do 12 let bude činit 31 700 Kč (PAQ Research 2023: 23).

14. Podle šetření realizovaného v rámci projektu Statistika příjmů a životních podmínek domácností (SILC) v roce 2022 se 13,2 procenta českých domácností potýkalo každý měsíc s finančními problémy. <https://www.czso.cz/documents/10180/189719223/1600212301e.pdf/aaea46f7-c9c7-45d4-8ca6-c074dce517c7?version=1.2>

15. V této části jsou za příslušníky zranitelných skupin považováni respondenti v důchodu (zejména starší 65 let), ženy na mateřské dovolené a osoby se zdravotním postižením a zdravotními problémy.

4.2. Neočekávané výdaje

Neschopnost pokrýt neočekávané výdaje je jedním z ukazatelů, jimiž lze měřit materiální a sociální deprivaci.¹⁶ Podle údajů Czech-SILC v roce 2022 si 17 procent českých domácností nemohlo dovolit pokrýt neočekávaný výdaj ve výši 13 600 Kč.¹⁷

Celkem 44 procent respondentů uvádí, že by nebyli schopni pokrýt neočekávaný výdaj ve výši 13 600 Kč. Tento podíl je vyšší u žen (28 procent mužů oproti 48 procentům žen). Dalších 18 procent odpovídá, že neví, a pouze 37 procent odpovídá, že by jej dokázalo pokrýt.

V případě pracujících respondentů byl podíl těch, kteří uvedli, že by tento výdaj nebyli schopni pokrýt, nižší, ale stále vysoký (26 %). Většina pracujících respondentů odpověděla, že by mohla (51 %) nebo že neví (22 %), zda by tuto platbu dokázala uhradit.

4.3. Respondenti, kteří se nejčastěji potýkají s finančními problémy

Pokud se podíváme na jednotlivé skupiny, pouze sedm procent respondentů, kteří jsou na mateřské/rodičovské dovolené, 10 procent důchodců a 16 procent nezaměstnaných, kteří nehledají práci, odpovídá, že by byli schopni pokrýt neočekávanou platbu ve výši 13 600 Kč. Mezi respondenty, kteří jsou nezaměstnaní a hledají si práci, je to 28 procent. Mezi studenty je to 39 procent.

Tab. 2: Finanční situace respondentů: dostatečný příjem na pokrytí denních výdajů a schopnost uhradit neočekávaný výdaj ve výši 13 600 Kč, celkem (%), N=587

	Respondenti, kteří nemají dostatečný příjem na pokrytí svých každodenních výdajů	Respondenti, kteří nejsou schopni pokrýt neočekávaný výdaj ve výši 13 600 Kč (615 USD).
Ženy	34 %	48 %
Muži	19 %	28 %
Důchodci (starší 65 let)	87 %	74 %
Respondenti ve věku 60-64 let	54 %	62 %
Ženy na mateřské dovolené	67 %	80 %
Ženy s dětmi	30 %	51 %
Studenti	50 %	33 %
Nezaměstnaní a nehledající práci	58 %	79 %
Nezaměstnaní a hledající práci	45 %	61 %
Zaměstnaní celkem	6 %	26 %
Zaměstnaní, ženy	8 %	30 %
Zaměstnaní, muži	1 %	12 %
Celkem (všichni respondenti)	31 %	44 %

16. Termín „neočekávané výdaje“ je jedním z ukazatelů, jak měřit materiální a sociální deprivaci, podle EU – SILC, výše vychází ze sčítání provedeného Českým statistickým úřadem za rok 2022 (za rok 2023 nejsou údaje k dispozici).

17. Český statistický úřad. Příjmy a životní podmínky domácností – 2022: <https://www.czso.cz/documents/10180/189719223/16002123kc.pdf/ccc2ab05-fac6-4daf-929a-ec5442fcb782?version=1.3>. Částky v jiných měnách naleznete na: <https://treasury.un.org/operationalrates/OperationalRates.php>

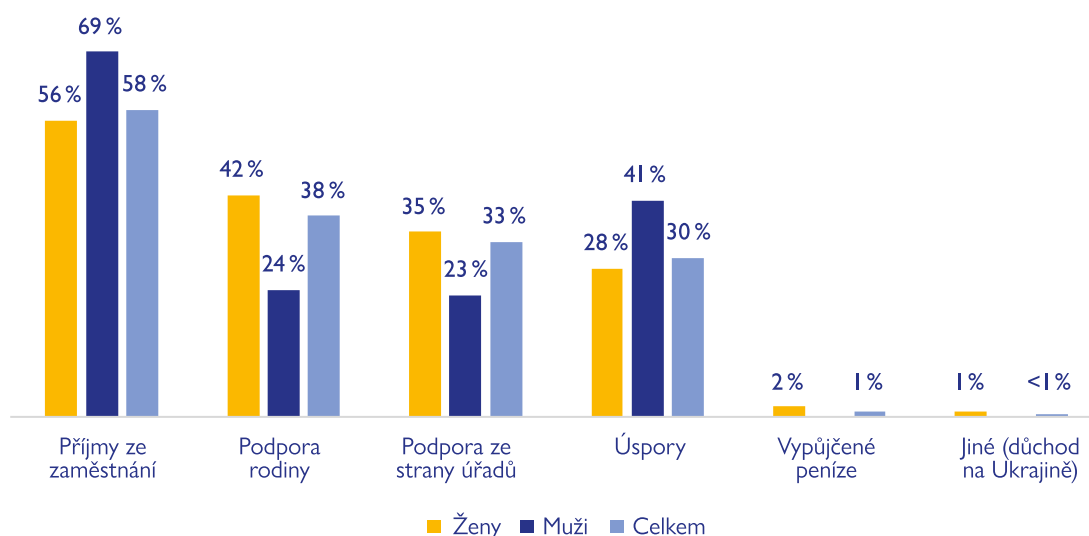
4.4. Zdroje příjmů

Na otázku, z jakých zdrojů lidé hradí své životní náklady, většina z nich uvádí více než jeden zdroj. Přibližně čtvrtina respondentů spoléhá pouze na svůj příjem ze zaměstnání (27 %), v 15 procentech případů se respondenti spoléhají pouze na peníze od úřadů a ve 14 procentech případů spoléhají pouze na své úspory a na podporu rodiny/společnosti. Ti, kteří se spoléhají na úspory a příjem, jsou zastoupeni osmi procenty, příjem a podporu rodiny/komunity čtyřmi procenty a ti, kteří se spoléhají pouze na své úspory, třemi procenty. Ostatní kombinace jsou méně časté.

Celkově jsou nejčastěji zmiňovány příjmy ze zaměstnání (58 %), podpora rodiny nebo komunity (38 %), podpora úřadů (33 %), osobní úspory (30 %), půjčené peníze (1 %). Méně než jedno procento uvádí jiné zdroje příjmů (důchod na Ukrajině).

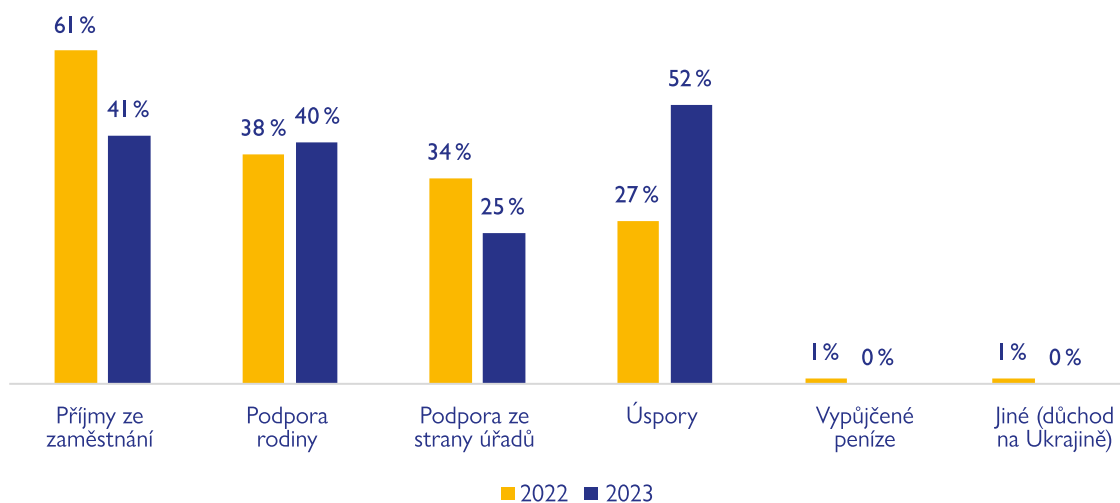
Obrázek 8: Zdroj příjmů podle pohlaví a celkem, (%), (možnost více než jedné odpovědi) N=493

Celkově se ti, kteří přišli v roce 2023, nejčastěji spoléhají na osobní úspory (52 %) ve srovnání s těmi, kteří přišli v roce 2022 (27 %). Naopak příjem ze zaměstnání (61 %) byl nejčastěji uváděným zdrojem příjmů těch, kteří přišli do Česka v roce 2022.

Podporu ze strany úřadů častěji zmiňují ti, kteří přišli v roce 2022 (34 % oproti 25 %). Půjčené peníze a důchod na Ukrajině (po 1 %) jako zdroj příjmů uvádějí pouze ti, kteří jsou v Česku od roku 2022.

Obrázek 9: Zdroj příjmů podle roku příjezdu, celkem, (%), N=493

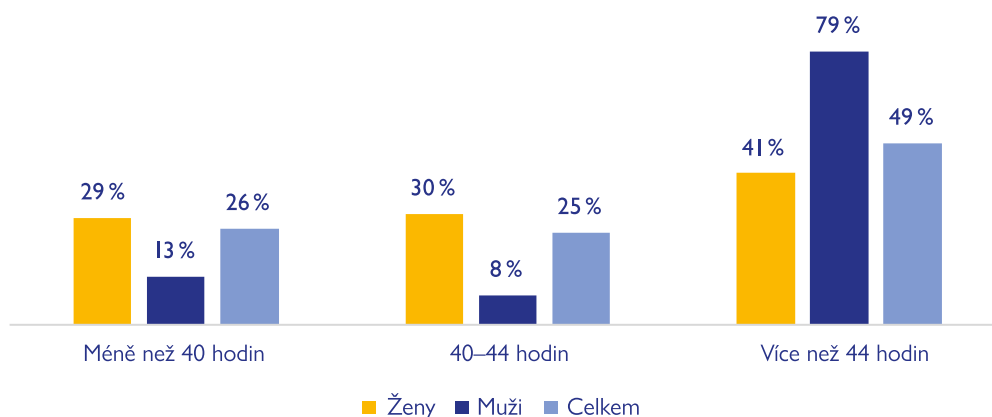
5. STRATEGIE ZVLÁDÁNÍ NEPŘÍZNIVÉ EKONOMICKÉ SITUACE

Tato část vychází z analýzy kvalitativních dat a dat z dotazníkového šetření a představuje strategie, které respondenti používají ke **zvládnutí situací**, kdy jsou nuceni hradit vysoké náklady na bydlení a/nebo se ocitají v nepříznivé finanční situaci. Jedná se o práci nad rámec pracovní doby (přesčas a kombinace více pracovních úvazků), nepravidelná práce, půjčování peněz, sdílení pečovatelských povinností nebo nákladů na bydlení s jinými osobami a rozdělení rodiny. Cílem předkládaných informací je poskytnout hlubší obraz o situacích, které rodiny respondentů řeší, a identifikovat možná témata pro budoucí výzkum. Nelze z nich nicméně vyvodit, jak často jsou tyto strategie uplatňovány a zda se mezi uprchlíky z Ukrajiny vyskytuje také více a různorodých vzorců chování.

5.1. Práce navíc

Z těch, kteří pracují, jich 264 odpovědělo také na otázku, kolik hodin v průměru stráví prací za týden. Téměř polovina respondentů uvádí, že pracuje více než 44 hodin týdně (49 %), a to častěji mezi muži (79 %) než mezi ženami (41 %).¹⁸

Obrázek 10: Průměrný počet hodin strávených prací za týden, podle pohlaví a celkem, (%), N=264

18. This is an estimate based on the average number of hours worked per month reported by respondents.

Respondenti někdy souhlasí s dlouhou pracovní dobou, protože nemají jinou možnost a nemohou si najít méně náročnou práci. Někteří například informují o pracovních agenturách, které obvykle vyžadují pracovat na 12 až 16hodinové směny šest dní v týdnu. Někdy mohou být dlouhé směny vyžadovány nebo zaměstnavatelem považovány za normální:

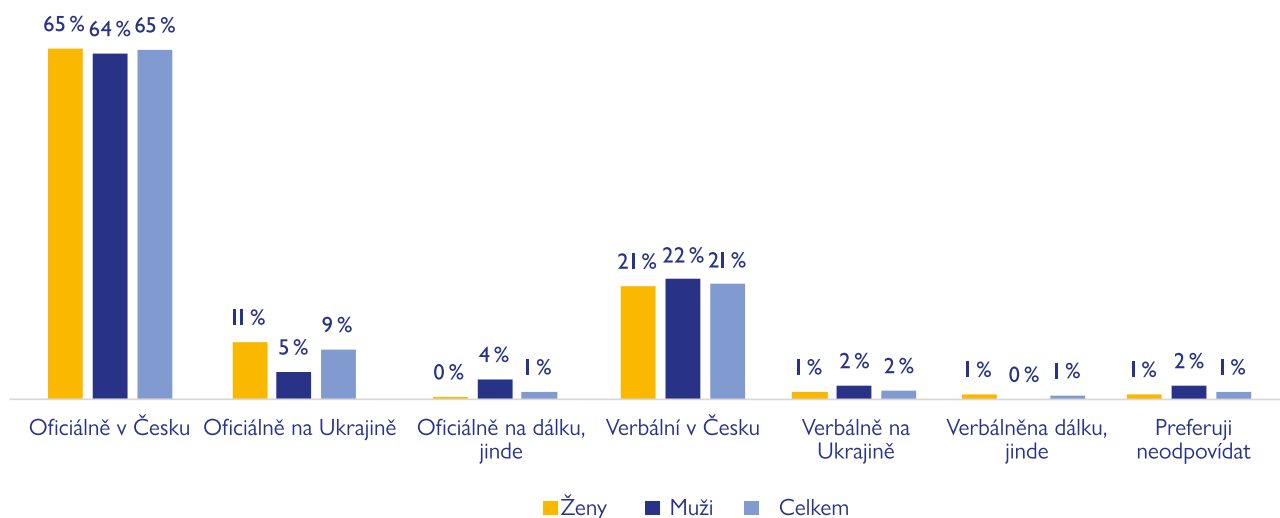
„Vydělávám 100 Kč na hodinu a pracuji 12 hodin, ale uklízím velkou budovu – všechny chodby, podlahy, toalety, kuchyně, společné prostory. Lidé si myslí, že když jsem placená za úklid, je v pořádku odhazovat odpadky. A zpočátku to byla práce 24 hodin denně, 7 dní v týdnu, pořád přicházeli a odcházeli noví obyvatelé. Museli jsme je nastěhovat, vystěhovat, uklidit, vyprat prádlo. Ale majitel na všem šetří – do prostor investuje jen minimálně“

(žena, 59 let)

5.2. Práce bez písemné smlouvy

Přibližně 24 procent respondentů (z 319, kteří na tuto otázku odpověděli) pracuje bez písemné smlouvy v Česku nebo v zahraničí (na Ukrajině nebo jinde). V ostatních případech mají respondenti písemnou smlouvu, ale oficiálně je jim vyplácena minimální mzda a zbytek dostávají v hotovosti.

Obrázek 11: Pracovní uspořádání respondentů, (%), N=319

O silné poptávce po neregulární zahraniční pracovní síle (zejména v oblasti fyzicky náročných prací) v Česku hovoří například Drbohlav (Drbohlav et al 2008:118).

Informace získané v rámci otevřených odpovědí existenci poptávky po neregulární pracovní síle potvrzují, neboť respondenti v několika případech uvedli, že požadavek na práci bez smlouvy vzešel právě od zaměstnavatele. Vedle toho respondenti uvádějí, že v důsledku změn v oblasti podpory držitelů DO, jsou více nakloněni pracovat v tzv. šedé zóně z důvodu, aby dosáhli na podporu na bydlení (viz [Konsorcium 2023](#)). Mnozí totiž již nemají nárok na žádnou státní sociální podporu, a to ani v případě, že mají velmi nízký příjem nebo jsou v pracovní neschopnosti ze zdravotních důvodů, ve srovnání s Čechy, kteří v případě, že jsou v podobné situaci, mohou žádat o jiný druh sociálních dávek.

Například 62letá žena, která pracovala jako učitelka ještě na Ukrajině, uvedla, že nemohla v Česku najít práci a že jí úřad práce kvůli věku odmítl hradit kurzy českého jazyka. Proto pracuje bez písemné smlouvy jako uklízečka v hotelu s výdělkem 100 Kč na hodinu čistého a od 6 000 Kč do 12 000 Kč měsíčně v závislosti na sezóně. Dříve bydlela ve státem hrazeném ubytování, ale od července 2023 musí za ubytování platit 6 000 Kč měsíčně.

Další žena v předdůchodovém věku (61 let), která je vdova a žije v Česku sama, hovořila o tom, že je pro ni nemožné najít v Česku stálou práci vzhledem k věku a zdravotnímu stavu. Dříve bydlela ve státem poskytovaném ubytování, ale od července musí platit 6 000 Kč měsíčně. Pracuje se zprostředkovatelskou agenturou práce a měsíčně si vydělá přibližně 7 500 Kč. Výdělek dostává v hotovosti, takže může požádat o humanitární finanční pomoc. Musela si také půjčit peníze, aby pokryla základní výdaje poté, co neobdržela HuD za červenec a srpen kvůli zpoždění plateb a chybám systému, které popsali i další respondenti. V blízké budoucnosti se plánuje přestěhovat do Německa, protože tato situace je pro ni neudržitelná.

Velmi obtížná je také situace mladé ženy (30 let), která je v Česku sama se dvěma malými dětmi (3 a 4 roky) a která nemůže najít vhodnou práci, protože se jí nepodařilo děti přihlásit do školky. Přestože jí bydlení platí stát a dostává HuD (11 840 Kč měsíčně), není podle jejích slov možné z těchto peněz vyžít. Vykonává různé druhy prací od úklidu kanceláří, hotelových pokojů, balení zásilek ve skladech nebo vaření. Pracuje pouze na noční směny, kdy její děti spí a kdy na ně může dohlédnout sousedka. Tímto způsobem si vydělá asi 8–10 000 Kč, aby pokryla základní životní potřeby své rodiny.

Z této a dalších výpovědí je zřejmé, že respondenti si jsou vědomi toho, že porušují zákon, a že se kvůli tomu cítí velmi nekomfortně. Zároveň však cítí, že je to pro ně jediná možnost, jak se se svou situací vyrovnat a dle jejich slov „přežít“.

5.3. Sdílení péče a/nebo nákladů na bydlení s jinými osobami

Většinu respondentů tvoří ženy (79 %) a téměř polovina z nich (43 %) má v Česku děti ve věku do 18 let. V 54 procent případů jsou s dětmi samy a ve 46 procentech případů je doprovází jedna nebo více dospělých osob (často jiné ženy).

V některých případech tyto ženy, které nejsou se svými manžely, žijí v Česku s jinými příbuznými (obvykle matkami), které se starají o děti, zatímco ony mohou chodit do práce nebo pracovat delší dobu. Jako například v případě ženy, které matka pomáhá s péčí o devítiletou dceru, aby mohla vykonávat dvanáctihodinovou směnnou práci s velmi nestabilním harmonogramem. Zároveň ne všechny babičky mohou pečovat o vnoučata, protože často musí samy také pracovat (více viz IOM Česko 2023a:21).

Někteří respondenti žijí se svými příbuznými nejen kvůli sdílení pečovatelských povinností, ale i nákladů na bydlení. V některých případech se navíc respondenti rozhodli sdílet bydlení nejen s rodinnými příslušníky, ale také s přáteli, nebo dokonce s cizími lidmi (jako v případě těch, kteří bydlí v pokoji na ubytovně společně s dalšími lidmi).

5.4. Půjčování peněz

V některých případech nejsou respondenti schopni pokrýt jiné výdaje než náklady na bydlení. Několik z nich proto uvádí, že se uchylují k půjčkám, aby pokryli například své zdravotní potřeby.

To je například případ ženy (39 let), která přišla do Česka v květnu 2022 se svými dvěma dětmi (12 a 14 let). Trpí chronickým onemocněním a potýká se s obtížemi při hledání vhodné práce. Jako bývalá učitelka občas vede v Česku online výuku pro ukrajinské děti. Také jako osoba se zdravotním postižením dostává HuD a 2 000 Kč měsíčně z Ukrajiny. Přestože bydlí zdarma na ubytovně, její měsíční příjem, který se pohybuje kolem 17 000 Kč, nestačí na pokrytí všech základních potřeb, zejména co se týče lékařské péče. Proto si v poslední době musela půjčit 20 000 Kč, aby mohla zaplatit náklady za zubní ošetření.

5.5. Rozdělení rodin (vnitrostátní, přeshraniční)

Na základě informací z kvalitativních komentářů můžeme říci, že jednou ze strategií, jak se rodiny vypořádávají s ekonomicky náročnou situací je rozdělení rodiny, ať již v rámci Česka nebo přes hranice.

První situace se většinou týká rodin, kde členové, kteří jsou ze zákona klasifikováni jako zranitelní, bydlí v ubytování, které jim poskytuje a hradí stát, zatímco jeden z členů rodiny se přestěhuje do společné ubytovny poblíž svého pracoviště, dokud nenajde vhodné (a cenově dostupné) ubytování pro celou rodinu.

To lze ilustrovat na příkladu 40letého respondenta, který kvůli práci bydlí na ubytovně v Praze za 8 000 Kč měsíčně, zatímco jeho manželka s dětmi v ubytování ve Strakonících, které jim (zatím) hradí stát. Nebo případem mladého muže (39 let), který původně bydlel s rodiči v ubytovně hrazené státem v Plasích, ale po nalezení práce a přestěhování do Prahy, kde si pronajal pokoj v ubytovně za 6 000 Kč měsíčně, se rozhodl přestěhovat rodiče do Německa ke své sestře, aby nebyli sami. Aby je uživil, pracuje na plný úvazek ve skladu a volný čas tráví prací pro kurýrní službu. (Vydělává přibližně 38 000 Kč měsíčně, pracuje téměř 50 hodin týdně).

Druhá situace je spojena s případy, kdy se někteří členové rodiny vracejí zpět na Ukrajinu a zanechávají zde některé členy rodiny.

To je například případ čtyřicetileté ženy ze severní části Ukrajiny, která přijela do Česka se svými dvěma dětmi za bratrem, který krátce nato odešel sloužit do ukrajinské armády. Poté, co musela čelit mnoha nesnázím, se rozhodla vrátit na Ukrajinu i s mladší dcerou a syna tam nechat.

„Umístili nás na ubytovnu. Na pokoji máme sprchu a toaletu, což považujeme za velmi dobré podmínky. Abych nebyla nikomu na obtíž, hned jsem se dala do práce. Prvních sedm měsíců jsem pracovala v cukrárně na dvanáctihodinové směny, při nošení pytlů jsem si natrhla ledviny. Dalších 7 měsíců jsem pracovala v továrně na 12hodinové denní směny, těžká a monotónní práce za minimální mzdu. Mnohokrát jsem se pokoušela najít si jinou práci. Mám vysokoškolské vzdělání, pilně jsem studovala češtinu. Ale všude mě odmítali, protože jsem Ukrajinka. Je to jako diagnóza. Jsem velmi unavená. Mému synovi bude brzy osmnáct let. Zůstává v Česku studovat, teď bude v péči sociálních úřadů. A já se vracím domů s dcerou, žákyní sedmé třídy. Mám práci na Ukrajině. Nechtěla jsem se s ní vrátit kvůli bombardování. Ale teď už nemůžu. Pro Ukrajince bez podpory je to tady neuvěřitelně těžké.“

(žena, 40 let, 2 děti)

Dalším případem je žena z Luhanské oblasti, která byla v Česku se svými rodiči a synem, kterému bylo právě osmnáct let. Snažila se pracovat jako uklízečka, ale nebyla schopna si vydělat tolik peněz, aby vedle nájmu, který činil 7 500 Kč měsíčně, pokryla i základní životní náklady. Proto se rozhodla vrátit na Ukrajinu bez syna a rodičů, kteří jsou klasifikováni jako zranitelní a mají v Česku nárok na podporu.

Ne vždy lze rozdělení rodiny pokládat za „ekonomickou strategii“, někdy jde o důsledek různých událostí nebo o chování ovlivněné různými faktory, jako je například věk členů rodiny. Z komentářů například vyplývá, že existují případy starších lidí, kteří se rozhodli zůstat v Česku poté, co se jejich rodinní příslušníci rozhodli odejít do Kanady, protože tento druh „zámořské“ migrace byl pro ně náročný a místo příliš vzdálené od jejich domova, do kterého se chtějí za každou cenu vrátit.

ZÁVĚR

Tato zpráva představuje výsledky šetření, které provedl IOM s cílem posoudit potřeby, záměry a problémy integrace uprchlíků z Ukrajiny v Česku, přičemž údaje byly shromážděny v období od srpna do září 2023. Velikost vzorku spolu s hloubkovými kvalitativními informacemi získanými od respondentů činí z této studie jedinečný zdroj informací o bytové a finanční situaci ukrajinských uprchlíků v Česku.

Pobyt v nebytovém typu bydlení není udržitelným řešením pro dlouhodobé bydlení, zejména pokud jsou v domácnosti děti, a je důležité, aby se uprchlíci mohli co nejdříve přestěhovat do běžného nájemního bydlení. Většina respondentů si hradí náklady na bydlení sama, i když mnozí z nich mají stále problémy s hledáním řešení běžného nájemního bydlení. I když je situace příznivější u těch, kteří pracují, počet těch, kteří pracují a stále žijí v nebytovém typu bydlení, je poměrně vysoký.

Hlavními překážkami, kterým respondenti čelí při hledání bydlení, jsou nedostupnost běžného nájemního bydlení, nedostatek finančních prostředků na úhradu nájemného a kaucí a opakovaná odmítnutí ze strany majitelů nemovitostí.

Polovina respondentů se potýká s nějakými problémy ve svém současném bydlení, které jsou ve většině případů spojeny s nedostatkem financí. S finančními problémy se nejvíce potýkají respondenti v důchodu (zejména starší 65 let), ženy s dětmi, ženy na mateřské dovolené a osoby se zdravotním postižením a zdravotními problémy.

Aby se vyrovnali s vysokými náklady na bydlení a/nebo nepříznivou finanční situací, respondenti aplikují různé typy strategií, jako je práce navíc, nepravidelná práce (bez písemné smlouvy nebo si nechávají vyplácet peníze navíc v hotovosti), půjčování peněz, sdílení pečovatelských povinností s rodinnými příslušníky a/nebo nákladů na bydlení s rodinnými příslušníky/přáteli a rozdělení rodiny (vnitrostátní, přeshraniční).

REFERENCE

Drbohlav, Dušan (ed.) 2008.

Nelegální ekonomické aktivity migrantů : Česko v evropském kontextu. Karlova Univerzita

Eurofound and the European Union Agency for Fundamental Rights (2023).

Barriers to employment of displaced Ukrainians, Eurofound research paper, Publications Office of the European Union, Luxembourg.

IOM Czechia. 2023a.

Co Přinese budoucnost? Výzkum zaměřený na uprchlíky v nouzovém hromadném ubytování v Karlovarském a Plzeňském kraji. Praha: IOM.

IOM Czechia. 2023b.

Czechia — Needs and Plans of Ukrainian Refugees in Collective Accommodation Facilities in Pilsen and Karlovy Vary Regions (Mar-Apr 2023). Prague: IOM.

PAQ Research a Sociologický ústav AV ČR. 2022.

Hlas Ukrajinců. Chudoba a materiální deprivace. Kavanová, Martina; Prokop, Daniel; Škvrňák, Michael; Levinský, Matyáš; Tabery, Paulína; Leontiyeva, Yana; Vitíková, Jana; Spurný, Martin; Pilnáček, Matouš; Kyselá, Monika; Zhmurko, Olga.

PAQ Research a Sociologický ústav AV ČR. 2023.

Integrace uprchlíků na trhu práce a v bydlení. Hlas Ukrajinců – červen 2023. Šafářová, Kateřina; Kavanová, Martina; Skvrňák, Michael; Marková, Lucie; Kunc, Michal; Prokop, Daniel.

Displacement Tracking Matrix (DTM) je systém pro sledování a monitorování vysídlení a mobility obyvatelstva. Dotazník byl navržen tak, aby zachytil hlavní vzorce vysídlení – zemi původu a region – v případě uprchlíků jakékoli národnosti, kteří odešli z Ukrajiny kvůli válce. Zachycuje demografické profily respondentů a členů skupiny, s nimiž případně cestují; zjišťuje jejich záměry ve vztahu k zamýšlené destinaci a vyhlídky na setrvání v zemi, kde je realizováno šetření/prvního příjetí; shromažďuje informace týkající se nejnaléhavějších potřeb, vyjádřených v době konání rozhovoru.

Od začátku války na Ukrajině bylo v zemích sousedících s Ukrajinou a v dalších zemích, které byly obzvláště zasaženy příchodem migrantů a uprchlíků z Ukrajiny, aplikováno několik nástrojů IOM pro DTM.

Další informace naleznete na adrese: <https://dtm.iom.int/responses/ukraine-response>

DTM je součástí Globálního datového institutu IOM.

DTM EUROPE

 <https://dtm.iom.int/responses/ukraine-response>

 roviennadataresearch-newsletter@iom.int

 @DTM_IOM

 https://www.instagram.com/dtm_iom/